

Železna cesta 16, 1000 Ljubljana
080 81 80
gp@zagovornik-rs.si

Številka: 0700-45/2025/21
Datum: 6. 7. 2026

Zagovornik načela enakosti na podlagi 21. člena v povezavi s 33. in 37. členom Zakona o varstvu pred diskriminacijo (Uradni list RS, št. 33/16 in 21/18 – ZNOrg, v nadaljevanju: ZVarD) in na podlagi prvega odstavka 207. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13 in 175/20 – ZIUOPDVE, 3/22 – ZDeb in 85/25; v nadaljevanju: ZUP) na predlog predlagatelja ..., v zadevi ugotavljanja diskriminacije zoper zavarovalnico..., izdaja naslednjo

ODLOČBO

1. Zavarovalnica ... **je kršila prepoved posredne diskriminacije** po 6. členu v povezavi s 4. členom ZVarD na podlagi osebne okoliščine kraja bivanja, saj je predlagatelju odmerila višjo premijo za avtomobilsko zavarovanje na podlagi naslova njegovega stalnega prebivališča, čeprav je bila seznanjena, da dejansko prebiva na naslovu začasnega prebivališča, kjer bi bila premija nižja.

2. Stroški v tem postopku niso nastali.

OBRAZLOŽITEV

Zagovornik načela enakosti (v nadaljevanju: Zagovornik) je dne 15. 12. 2025 prejel predlog za ugotavljanje diskriminacije ... (v nadaljevanju: predlagatelj), v katerem je ta zatrjeval diskriminatorno prakso zavarovalnice ... (v nadaljevanju: zavarovalnica) pri sklepanju avtomobilskega zavarovanja.

Navedel je, da je pred nekaj časa preko spletne strani ..., ki je spletno prodajno okno zavarovalnice, sklepal avtomobilsko zavarovanje. Ob izpolnitvi spletnega obrazca je navedel naslov svojega začasnega bivališča, ki je v Prevaljah. Po plačilu in sklenitvi zavarovalne police je bil obveščen, da mora pri avtomobilskem zavarovanju uporabiti naslov stalnega bivališča, kar je ustrezno popravil in vnesel naslov svojega stalnega bivališča, ki je v Mariboru. Nato pa je bil pozvan, naj doplača razliko do višje premije za avtomobilsko zavarovanje. Na njegovo vprašanje, zakaj je sedaj premija višja samo zaradi drugačnega naslova bivališča, ga je zavarovalnica obvestila, da je to zaradi njihovega internega cenika, ki je urejen tako, da poštna številka vpliva na višino premije. Predlagatelj je v predlogu menil, da je omenjeno ravnanje diskriminatorno na podlagi njegove osebne okoliščine kraja bivanja.

Predlogu je priložil elektronsko komunikacijo z ..., in sicer svoje vprašanje, zakaj razlikujejo ceno premije glede na naslov bivališča, ter njihov odgovor z dne 25. 7. 2025, da je njihov cenik urejen tako, da poštna številka vpliva na višino premije.

Nadalje je dne 6. 2. 2026 svoj predlog dopolnil še s tremi primeri avtomobilskega zavarovanja s spletne strani ..., za katere je navedel, da se zavarovalna premija razlikuje izključno zaradi razlike v naslovu prebivališča.

*

Zagovornik je po preučitvi predloga in prilog ocenil, da je predlagatelj izkazal dovolj dejstev, da je izpolnil svoje trditveno breme ter pokazal, da bi v zadevi lahko šlo za posredno diskriminacijo, s tem pa je tudi prevladal dokazno breme na zavarovalnico. Po presoji Zagovornika je predlagatelj svoje trditveno breme izpolnil s tem, ko je navedel, da mu je bila višja premija odmerjena naknadno na podlagi podatka o stalnem prebivališču, čeprav je najprej navedel podatek o začasnem prebivališču, za kar je bila prvotno odmerjena nižja premija.

Zagovornik je zavarovalnici dne 23. 2. 2026 posredoval poizvedbo št. 0700-45/2025/7, v kateri ga je z namenom preverjanja dejanskega stanja zanimalo, kaj točno pomeni, da je ... spletno prodajno okno zavarovalnice, ali so pogoji, pod katerimi se preko spletne strani ... sklepa avtomobilsko zavarovanje (npr. cenik, popusti itd.), določeni s strani zavarovalnice ali s strani kakšne druge pravne osebe, kaj so možni razlogi za to, da zavarovalnica veže višino premije avtomobilskega zavarovanja na kraj bivanja zavarovanca, ali je to ustaljena praksa zavarovalnic pri sklepanju avtomobilskih zavarovanj ter ali zavarovalnica s tem, ko veže višino premije na kraj bivanja zavarovanca, zasleduje kakšen legitimen cilj.

Zavarovalnica je dne 19. 3. 2026 pojasnila, da je ... blagovna znamka za njeno spletno prodajno točko, preko katere sklepa zavarovalne pogodbe na daljavo. Zavarovanja se sklepajo preko spletnega sklepalnika, ki predstavlja tehnično platformo za sklepanje zavarovanj preko uporabniku prijaznega vmesnika. Vsa zavarovanja, ki so sklenjena preko tega spletnega sklepalnika, so sklenjena neposredno z zavarovalnico, ki je tista, ki določa pogoje poslovanja, premijske cenike in pravila sklepanja zavarovanj preko tega spletnega sklepalnika. Posledično prevzema tudi vsa zavarovalna tveganja in obveznosti iz sklenjenih zavarovalnih pogodb za zavarovanje pod to blagovno znamko.

Zavarovalnica se je sklicevala na šesti odstavek 521. člena Zakona o zavarovalništvu¹ (ZZavar-1), ki določa, da mora zavarovalnica vse potencialne zavarovance obravnavati enako, vendar lahko v postopku selekcije in ocene nevarnosti ter pri določanju premij upošteva zavarovančeve osebne okoliščine, kot so starost, zdravstveno stanje, invalidnost, poklic in druge, če bi lahko utemeljeno vplivale na višino prevzete nevarnosti. Med te osebne okoliščine pri avtomobilskih zavarovanjih sodi tudi kraj stalnega prebivališča zavarovanca. Glavni razlog za to je statistična verjetnost nastanka škodnega dogodka, ki se po posameznih regijah v RS močno razlikuje. Dejavniki, ki vplivajo na to, so predvsem gostota prometa (v večjih mestih je frekvenca prometnih nesreč - predvsem manjših naletov - statistično višja) ter pogostost naravnih nesreč (nekatera območja so npr. bolj izpostavljena toči ali poplavam). Gre za ustaljeno prakso na slovenskem zavarovalniškem trgu.

Kot je še pojasnila zavarovalnica, s tem zasleduje cilj ustrežnejše določitve premije, ki natančneje upošteva vse okoliščine, ki so zanjo pomembne za ocenitev nevarnosti in posledično določitve premije pri avtomobilskih zavarovanjih. Legitimni cilj je torej ta, da se za vsakega zavarovanca določi ustrezna višina premije, ki čim bolj ustreza dejanski nevarnosti, ki jo zavarovalnica prevzema s sklenitvijo zavarovalne pogodbe. S tem se preprečuje, da bi zavarovanci iz območij z nizkim tveganjem (kjer je manj nesreč) nesorazmerno subvencionirali tiste iz območij z visoko stopnjo škodnih dogodkov in tako glede na oceno nevarnosti plačevali previsoko premijo.

¹ Uradni list RS, št. 93/15, 9/19, 102/20, 48/23, 78/23 – ZZVZZ-T, 84/24 – odl. US in 77/25.

Navedla je še, da lahko ob sklenitvi zavarovalne pogodbe naslov stalnega prebivališča zanesljivo preveri preko vpogleda v osebni dokument zavarovanca (osebna izkaznica, vozniško dovoljenje), medtem ko naslov začasnega prebivališča v osebnih dokumentih ni naveden, stranke pa potrdil o začasnem naslovu običajno nimajo pri sebi. Če bi upoštevala samo izjavo zavarovanca o tem, kje ima začasno bivališče oziroma kje dejansko živi, bi to omogočilo subjektivno izbiranje »ugodnejših« krajev. V masovnem poslu, kot je avtomobilsko zavarovanje, takšnega tveganja preprosto ni mogoče učinkovito nadzirati, zato je bila sprejeta odločitev, da se kot okoliščina, ki je pomembna za ocenitev nevarnosti, upošteva le podatek o naslovu stalnega bivališča, ki na ravni celotne populacije predstavlja bolj zanesljiv podatek kot podatek o naslovu začasnega bivališča.

Zagovornik je pojasnila zavarovalnice z dopisom št. 0700-45/2025/12 posredoval v izjasnitev predlagatelju. Ta je dne 2. 4. 2026 navedel, da naslov stalnega bivališča ni zadosten pokazatelj tveganja – zavarovanec lahko večino voženj opravlja na popolnoma drugih lokacijah, izven kraja stalnega bivališča, kot je tudi v njegovem primeru. Zavarovalnici očita, da je za ocenitev nevarnosti izbrala enostavnejše dostopne podatke o osebnih okoliščinah zavarovancev, ne pa tudi dejansko relevantnih za oceno tveganja. Zato nasprotuje njeni razlagi, da s trenutno prakso preprečuje nesorazmerno subvencioniranje tistih iz območij z visoko stopnjo škodnih dogodkov, saj je po njegovem mnenju situacija ravno obratna. Zavarovalnica se s trenutno prakso okorišča na račun tistih zavarovancev, ki dejansko prebivajo izven kraja stalnega bivališča v kraju z nižjim tveganjem za škodni dogodek, vendar morajo kljub temu plačati višjo premijo.

Glede navedbe zavarovalnice, da stranke običajno nimajo pri sebi potrdil o začasnem prebivališču, predlagatelj meni, da bi zavarovalnica lahko v svojih zavarovalnih pogojih izrazila zahtevo po takšnih potrdilih z razlago, da bo v nasprotnem primeru premija izračunana na podlagi naslova stalnega bivališča in bo posledično lahko tudi višja. Za neutemeljeno smatra tudi sklicevanje zavarovalnice na tveganje, ki bi mu bila lahko podvržena zaradi morebitnega subjektivnega izbiranja »ugodnejših« krajev, saj zavarovalnica nima teh istih pomislekov pri zdajšnji, po njegovem mnenju diskriminatorni obravnavi zavarovancev, ko jim pavšalno določa višjo premijo glede na stalno prebivališče, čeprav dejansko živijo oziroma vozijo v območjih, kjer je tveganje za škodni primer nižje.

Zagovornik je predlagateljevo izjasnitev dne 10. 4. 2026 z dopisom št. 0700-45/2025/14 posredoval v vednost zavarovalnici, ki je dne 18. 4. 2026 odgovorila, da predlagatelj izraža svoje nestrinjanje z zavarovalniško-tarifnim sistemom, ki temelji na strokovnih izhodiščih in ustaljeni praksi na slovenskem zavarovalniškem trgu, kar pa samo po sebi še ne pomeni neenake obravnave ali diskriminacije.

Katere okoliščine bo štela za relevantne z vidika njene ocene rizika in pod kakšnimi pogoji bo s sklenitvijo zavarovalne pogodbe prevzela finančne posledice morebitne uresničitve tega rizika, ki je z zavarovalno pogodbo prenesen nanjo, je stvar njene lastne poslovne presoje in odločitve. Zavarovalnice pri avtomobilskih zavarovanjih skladno z zakonodajo v okviru izvajanja svoje dejavnosti uporabljajo vnaprej določene in preverljive kriterije za oceno tveganja in določitev premije, zavarovalec pa se sam odloči, pri kateri zavarovalnici bo zavarovanje ob upoštevanju ponujene premije sklenil.

*

Zagovornik je po tako pridobljenih pojasnilih na obe stranki postopka naslovil Poziv za izjasnitev pred izdajo odločbe št. 0700-45/2025/17 z dne 5. 6. 2026. V njem ju je seznanil s svojim preliminarim stališčem, da je zavarovalnica kršila prepoved posredne diskriminacije, in s svojimi razlogi za to, ki bodo podrobneje opisani v nadaljevanju.

Zavarovalnica se je dne 15. 6. 2026 v svojem odzivu ponovno sklicevala na 521. člen ZZavar-1 ter navedla, da uporaba stalnega prebivališča kot enega izmed kriterijev za oceno tveganja predstavlja legitimno, strokovno utemeljeno in zakonsko dopustno prakso.

Sklicevala se je tudi na sodno prakso Sodišča Evropske unije (SEU), iz katere naj bi izhajalo, da diferenciacija zavarovalnih premij sama po sebi ni nedopustna, temveč je bistven element zavarovalniške dejavnosti. Zavarovalniški modeli temeljijo na statističnem pristopu k oceni tveganja, pri katerem posameznik ni ocenjen izključno na podlagi individualnih značilnosti, temveč kot del rizične skupine. Takšna t. i. statistična ali aktuarska diferenciacija je splošno priznana kot zakonit način določanja premij, saj izhaja iz nujnosti obvladovanja tveganj v masovnih pogodbenih razmerjih. SEU naj bi v sodbi v zadevi C-236/09 (Test-Achats)² izrecno izhajalo iz predpostavke, da lahko zavarovalnice pri oblikovanju premij uporabljajo aktuarske in statistične faktorje, če ti temeljijo na zanesljivih in relevantnih podatkih. Čeprav je bilo v navedeni zadevi glede na poseben pomen varstva enakosti spolov odločeno, da uporaba spola kot kriterija ni dopustna, pa naj bi po navedbah zavarovalnice iz argumentacije SEU jasno izhajalo, da so drugi, nevtralni in ekonomsko utemeljeni kriteriji tveganja praviloma dopustni. Zato zavarovalnica meni, da kraj stalnega bivališča kot geografski, statistično preverljiv kazalnik tveganja nedvomno ne sodi med posebej varovane osebne okoliščine, temveč predstavlja tipičen aktuarski faktor, ki ga zavarovalnice zakonito uporabljajo pri oceni tveganj.

Zavarovalnica, kot je še navedla, ne more slediti stališču Zagovornika, po kateri bi bila dolžna individualizirano in ex post ugotavljati dejansko bivanje oziroma dejansko uporabo vozila vsakega posameznega zavarovanca. Takšen standard ne izhaja iz nobenega predpisa, nasprotno, bil bi v očitnem nasprotju z naravo zavarovalne dejavnosti, ki temelji na masovni obdelavi podatkov, tipizaciji tveganj ter uporabi standardiziranih, preverljivih in operativno izvedljivih kriterijev. Enotna uporaba stalnega prebivališča kot kriterija pomeni ravno nasprotno od diskriminacije, saj zagotavlja, da so vsi zavarovanci obravnavani po enakih pravilih, brez arbitrarnega odločanja ali individualnih odstopanj. Kriterij se uporablja sistemsko, avtomatizirano in brez vsakršnega razlikovanja glede na osebne značilnosti posameznika, kar izključuje obstoj neposredne diskriminacije. Prav tako ne more biti podana posredna diskriminacija, saj so vsi elementi dopustne neenake obravnave kumulativno izpolnjeni: cilj ukrepa je legitimen, sredstvo za doseg tega cilja pa je tako ustrezno kot nujno.

Ustreznost ukrepa izhaja iz dejstva, da podatki o stalnem prebivališču predstavljajo uveljavljen in statistično relevanten indikator tveganja, kar potrjuje tudi ustaljena praksa na slovenskem zavarovalniškem trgu. Nujnost ukrepa pa je podana zaradi potrebe po uporabi enotnih, objektivno preverljivih in proti zlorabam odpornih kriterijev. Alternativni pristopi, ki bi temeljili na dejanskem bivanju ali subjektivnih izjavah zavarovancev, niso primerljivo učinkoviti.

Neutemeljena je tudi Zagovornikova teza, da naj bi bila uporaba stalnega prebivališča neustrezna zgolj zato, ker v posameznih primerih ne odraža popolnoma dejanskega stanja. Takšno popolno individualno ujemanje v sistemih masovne obdelave tveganj ni niti mogoče niti zahtevano. Pravna presoja ne zahteva popolne natančnosti posameznega kriterija, temveč razumno utemeljenost in sorazmernost izbranega sistema kot celote, kar je v konkretnem primeru nedvomno podano.

Zavarovalnica je še dodatno poudarila, da ima v okviru svobodne gospodarske pobude ter ob spoštovanju regulatornih zahtev pravico in dolžnost samostojno določati metode ocenjevanja tveganj in s tem povezane premijske modele, vključno z izbiro vhodnih parametrov, ki jih šteje

² Dostopno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:62009CJ0236>.

za relevantne pri prevzemu zavarovalnega rizika. Ta poslovna presoja je omejena le z ZZavar-1, s katerim je v konkretnem primeru v celoti izkazana skladnost.

Sklepno pa je zavarovalnica pojasnila še konkretno okoliščino, ki naj bi po njenem mnenju dejansko vodila do predlagateljevega nestrinjanja z obračunom premije, in sicer naj bi po njenem mnenju temu botrovalo predvsem dejstvo, da je večino doplačila višje premije ob sklepanju avtomobilskega zavarovanja (112,10 Eur od skupno 167,03 Eur) predstavljala netočna prijava nevarnostne okoliščine glede predhodnega škodnega dogajanja v času, preden je predlagatelj sklenil zavarovalno pogodbo pri zavarovalnici.

*

Zagovornik je bil o obstoju diskriminacije seznanjen na podlagi predlagateljevega predloga za obravnavo diskriminacije, zato je vodil postopek ugotavljanja diskriminacije na predlog diskriminirane osebe v skladu s 33. in 37. členom ZVarD. Pri tem je upošteval tudi pravila obrnjenega dokaznega bremena, določenega v 40. členu ZVarD.

V 4. členu ZVarD je diskriminacija opredeljena kot vsako neupravičeno dejansko ali pravno neenako obravnavanje, razlikovanje, izključevanje ali omejevanje ali opustitev ravnanja zaradi osebnih okoliščin, ki ima za cilj ali posledico oviranje, zmanjšanje ali izničenje enakopravnega priznavanja, uživanja ali uresničevanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin, drugih pravic, pravnih interesov in ugodnosti. Pri diskriminaciji mora biti specifična osebna okoliščina odločilen razlog za slabšo obravnavo. Skladno s 1. členom ZVarD mednje štejejo spol, narodnost, rasa ali etnično poreklo, jezik, vera ali prepričanje, invalidnost, starost, spolna usmerjenost, spolna identiteta in spolni izraz, družbeni položaj, premoženjsko stanje, izobrazba ali katerakoli druga osebna okoliščina. Gre za prirojene ali pridobljene osebne značilnosti, lastnosti, stanja ali statuse, ki so praviloma trajno in nerazdružljivo povezani z določenim posameznikom in njegovo osebnostjo ali pa jih posameznik ne spreminja zlahka.

ZVarD opredeljuje več oblik diskriminacije. Predlagatelj je v predlogu za obravnavo diskriminacije smiselno zatrjeval posredno diskriminacijo, ki v skladu z drugim odstavkom 6. člena ZVarD obstaja, kadar je oseba ali skupina oseb z določeno osebno okoliščino bila, je ali bi lahko bila zaradi navidezno nevtralne določbe, merila ali prakse v manj ugodnem položaju kot druge osebe, razen če ta določba, merilo ali praksa objektivno temelji na legitimnem cilju in so sredstva za doseganje tega cilja ustrezna in nujno potrebna.

Diskriminacija oz. neenako obravnavanje sta prepovedana na vseh področjih družbenega življenja. ZVarD izrecno zagotavlja varstvo pred diskriminacijo na področju dostopa do dobrin in storitev, ki so na voljo javnosti, kamor nedvomno sodijo tudi zavarovalniške storitve, ki se kot tržne ponujajo javnosti.

*

Zagovornik je presojal okoliščine primera, kot jih je zatrjeval predlagatelj in jih je pojasnjevala zavarovalnica, z vidika prepovedi posredne diskriminacije na podlagi osebne okoliščine kraja bivanja.

ZVarD nekatere osebne okoliščine izrecno našteva, hkrati pa določa, da lahko do diskriminacije pride tudi zaradi katerekoli druge okoliščine. Nabor osebnih okoliščin, na podlagi katerih lahko pride do diskriminacije, torej ni zaprt. Zagovornik je že v več primerih presodil, da je okoliščina, ki jo je mogoče razumeti kot osebno okoliščino v smislu ZVarD, lahko tudi kraj bivanja.³

³ Več primerov dostopnih na: <https://zagovornik.si/izdelki-zagovornika/zakljucena-ugotavljanja-diskriminacije/>

Zato je v konkretnem primeru ugotavljal, ali je bila ta osebna okoliščina predlagatelja razlog za slabšo obravnavo oziroma ali so v konkretnem primeru podani elementi posredne diskriminacije, kot jih opredeljuje ZVarD. Da bi lahko govorili o diskriminaciji skladno z ZVarD, morajo biti namreč izpolnjeni naslednji elementi: podani morajo biti osebna okoliščina, poseg v človekovo pravico, svoboščino, drugo pravico, pravni interes ali ugodnost, prikrajšanje v primerjavi z drugimi posamezniki ali skupinami v primerljivem položaju, vzročna zveza med osebno okoliščino in obravnavo, ki je je predlagatelj deležen, ter odsotnost izjem od prepovedi diskriminacije. Le ravnanje, pri katerem so podani vsi omenjeni elementi, zakonsko gledano pomeni diskriminacijo.

*

Med strankama ni sporno, da je predlagatelj avtomobilsko zavarovanje sklenil z zavarovalnico in navedel naslov svojega začasnega prebivališča. Zavarovalnica ga je nato pozvala, da mora navesti naslov svojega stalnega prebivališča in mu po tem zvišala premijo. Za koliko mu je zvišala premijo, za namene tega postopka dejansko niti ni relevantno, je pa ostala neprerekana navedba zavarovalnice, da gre za znesek 54,93 Eur, zato jo Zagovornik šteje kot nesporno.

Zavarovalnica je v svoji izjasnitvi z dne 15. 6. 2026 navedla, da kraj stalnega bivališča kot geografski, statistično preverljiv kazalnik tveganja nedvomno ne sodi med posebej varovane osebne okoliščine, temveč predstavlja tipičen aktuarski faktor, ki ga zavarovalnice zakonito uporabljajo pri oceni tveganj. Zagovornik glede tega ugotavlja, da je tak aktuarski faktor lahko ravno tako kot kraj bivanja tudi npr. zdravstveno stanje, starost ali spol zavarovanca, kar vse lahko zavarovalnice v določenih objektivno utemeljenih primerih in pod določenimi objektivno utemeljenimi pogoji povsem zakonito uporabljajo pri ocenah tveganj, pa to še ne pomeni, da to niso pravno varovane osebne okoliščine po ZVarD. Glede na to, da je iz dejstev in okoliščin zadeve razvidno, da je edini razločevalni kriterij, na podlagi katerega je bila predlagatelju odmerjena višja premija, podatek o njegovem stalnem prebivališču, je jasno, da je v obravnavanem primeru podana osebna okoliščina kraja bivanja, glede katere je Zagovornik že večkrat presodil, da ustreza definiciji osebne okoliščine. Zato navedba zavarovalnice, da v primeru kraja bivanja ne gre za posebej varovano osebno okoliščino, temveč za tipičen aktuarski faktor, ne zdrži pravne presoje.

Zavarovalnica se sklicuje tudi na sodno prakso SEU, ki naj bi v zadevi C-236/09 (Test-Achats) izrecno izhajalo iz predpostavke, da lahko zavarovalnice pri oblikovanju premij uporabljajo aktuarske in statistične faktorje, če ti temeljijo na zanesljivih in relevantnih podatkih. Iz argumentacije SEU v tej zadevi naj bi jasno izhajalo, da so drugi, nevtralni in ekonomsko utemeljeni kriteriji tveganja praviloma dopustni. Zagovornik, kot že pred tem, poudarja, da z vsem navedenim v sodbi C-236/09 soglaša, saj v njej ni navedenega nič takega, ker bi nasprotovalo njegovim stališčem. Zagovornik ne oporeka, da lahko zavarovalnice pri oblikovanju premij uporabljajo aktuarske in statistične faktorje, če ti temeljijo na zanesljivih in relevantnih podatkih, vendar pa je nedvomno, da prakse zavarovalnic, tudi če te uporabljajo take faktorje, ne smejo postavljati v slabši položaj določenih oseb oziroma skupin oseb na podlagi njihovih osebnih okoliščin, če za to ne obstaja legitimen cilj, sredstva pa so ustrezna in nujna.

Iz citirane sodbe SEU tako res ne izhaja prepoved uporabe kriterijev, kot je npr. stalno prebivališče pri oceni tveganj za lažje določanje premij zavarovanj, saj ni moč oporekati, da gre za zanesljiv in relevanten podatek, vendar pa iz nje tudi ne izhaja prepoved uporabe katerega drugega takega kriterija, npr. kriterija začasnega prebivališča, ki je lahko, kot bo navedeno v nadaljevanju, ravno tako zanesljiv in relevanten kot stalno prebivališče.

ZZavar-1 v 268. členu zavarovalnicam omogoča zbiranje, shranjevanje, posredovanje in uporabo osebnih podatkov iz tega člena, pri čemer je v 1. točki četrtega odstavka tega člena med temi osebnimi podatki naštet tudi začasno prebivališče. Nadalje pa iz 3. točke drugega odstavka tega člena izhaja, da zavarovalnice upravljajo s to zbirko podatkov za presojo zavarovalnega kritja in višine odškodnine oziroma zavarovalnine. To pomeni, da ima zavarovalnica pravno podlago v ZZavar-1, da podatek o začasnem prebivališču pri odmeri premije tudi zakonito uporabi.

Zagovornik nima razloga za dvom v navedbe zavarovalnice, da se statistična verjetnost nastanka škodnega dogodka po posameznih regijah v RS močno razlikuje. Tudi dejavnike, za katere zavarovalnica navaja, da bistveno vplivajo na to, npr. gostota prometa ter pogostost naravnih nesreč, Zagovornik ocenjuje kot življenjsko logične in prepričljive. Povsem verjetno se zdi, da je gostota prometa v Mariboru večja kot na Prevaljah enostavno zato, ker je Maribor večje mesto z več prebivalci in več avtomobili in zato posledično večjo statistično možnostjo nastanka škodnega dogodka v prometu. Zato Zagovornik prakse zavarovalnice, da pri sklepanju avtomobilskih zavarovanj upošteva pošto številko naslova, kjer zavarovanec prebiva in uporablja svoje vozilo, ne ocenjuje kot sporne. Razumljivo je namreč, da lahko zavarovalnica šele na podlagi upravljanja oziroma obvladovanja tveganj določi primerno in pošteno premijo za stranko, za to pa mora najprej ugotoviti, kje (v katerem kraju) bo stranka v času trajanja zavarovalne pogodbe opravljala večino voženj. To pomeni, da z vidika ZVarD in prav tako ob upoštevanju šestega odstavka 521. člena ZZavar-1 samo po sebi še ni sporno, če zavarovalnica v postopku selekcije in ocene nevarnosti ter pri določanju premij upošteva tiste zavarovančeve osebne okoliščine, ki lahko utemeljeno vplivajo na višino prevzete nevarnosti. V primeru sklepanja avtomobilskega zavarovanja med te osebne okoliščine lahko sodi tudi kraj bivanja, kar ni sporno. Prav tako ni sporno stališče zavarovalnice, da je diferenciacija zavarovalnih premij lahko dopustna. Kot že navedeno, Zagovornik ne trdi, da bi morale biti vse zavarovalne premije enake ne glede na določene osebne okoliščine.

Ne izhaja pa iz sodne prakse, da so edini zanesljivi in relevantni podatki, na katerih temeljijo aktuarski in statistični faktorji, le tisti, ki so najlažje preverljivi, čeprav ne odražajo dejanskega stanja. Zahteva po navedbi stalnega prebivališča pri sklepanju avtomobilskega zavarovanja se po presoji Zagovornika lahko šteje za povsem nevtralno določbo, ki velja za vse potencialne zavarovance enako in jo je moč zaslediti tudi v drugih postopkih ali pri sklepanju drugih pravnih razmerij. Zato Zagovornik soglaša z navedbami zavarovalnice, da enotna uporaba stalnega prebivališča kot kriterija lahko zagotavlja, da so vsi zavarovanci obravnavani po enakih pravilih, brez arbitrarnega odločanja ali individualnih odstopanj glede na osebne značilnosti posameznika. Vendar pa ob upoštevanju cilja, ki ga je v svoji izjasnitvi z dne 19. 3. 2026 navedla zavarovalnica (ki ga sicer Zagovornik ocenjuje kot legitimnega, kot bo pojasnjeno v nadaljevanju), Zagovornik soglaša z navedbami predlagatelja, da je v tem konkretnem primeru ta zahteva nevtralna samo navidezno oziroma samo v primeru, ko zavarovanec dejansko tudi prebiva na naslovu stalnega prebivališča. Čim tam dejansko ne prebiva, ampak ima urejen naslov začasnega prebivališča, kjer svoje vozilo tudi večinoma uporablja, je lahko s to zahtevo postavljen v slabši položaj v primerjavi z zavarovanci, ki v kraju, kjer imajo prijavljeno stalno prebivališče, tudi dejansko prebivajo. Ta slabši položaj se kaže v višjem znesku odmerjene premije, ki pa ne ustreza dejanski nevarnosti, ki jo zavarovalnica prevzema s sklenitvijo zavarovalne pogodbe.

Kot je navedla zavarovalnica v dopisu z dne 19. 3. 2026, je cilj, ki ga pri taki ureditvi zasleduje, ustrežnejša določitev premije, ki natančneje upošteva vse okoliščine, ki so zanjo pomembne za ocenitev nevarnosti, oziroma ki čim bolj ustreza dejanski nevarnosti, ki jo prevzema s sklenitvijo zavarovalne pogodbe. Zavarovalnica je sicer v svoji izjasnitvi z dne 15. 6. 2026 navedla, da je neutemeljena Zagovornikova teza, da naj bi bila uporaba stalnega prebivališča neustrezna zgolj zato, ker v posameznih primerih ne odraža popolnoma dejanskega stanja. Zagovornik glede tega poudarja, da to ni njegova teza, temveč dejanska navedba

zavarovalnice v dopisu z dne 19. 3. 2026, kjer je točno to opredelila kot legitimen cilj za svoje ravnanje.⁴

Zagovornik tako opredeljen cilj ocenjuje kot legitimen in skladen s pravili zavarovalniške stroke, ter predpostavlja, da je tak cilj skupen vsem zavarovalnicam, ki nudijo katerokoli zavarovalniško storitev, ne samo avtomobilskega zavarovanja. Upravljanje s tveganji je nenazadnje bistvena sestavina skrbnega in varnega poslovanja vseh zavarovalnic. Kot izhaja iz pravil zavarovalniške stroke, morajo zavarovalnice ves čas poslovanja zagotavljati, da so pomembna tveganja ugotovljena, in zagotavljati merjenje oziroma obvladovanje teh tveganj, ki so jim ali bi jim lahko bile izpostavljene pri svojem poslovanju.

Vendar pa zgolj legitimnost cilja še ne zadošča za dokončno presojo, da obravnava ni diskriminatorna, saj so enako kot legitimnost cilja ključnega pomena za to presojo tudi sredstva za doseg cilja. Kot izhaja iz drugega odstavka 6. člena ZVarD, morajo biti za izjemo od posredne diskriminacije tudi sredstva za doseganje legitimnega cilja ustrezna in nujno potrebna. V tem delu pa Zagovornik sledi navedbam predlagatelja.

Zavarovalnica v zvezi s tem navaja, da so vsi elementi dopustne neenake obravnave kumulativno izpolnjeni: cilj ukrepa je legitimen, sredstvo za doseg tega cilja pa je tako ustrezno kot nujno. Ustreznost ukrepa izhaja iz dejstva, da podatki o stalnem prebivališču predstavljajo uveljavljen in statistično relevanten indikator tveganja, kar potrjuje tudi ustaljena praksa na slovenskem zavarovalniškem trgu, nujnost ukrepa pa je podana zaradi potrebe po uporabi enotnih, objektivno preverljivih in proti zlorabam odpornih kriterijev. Alternativni pristopi, ki bi temeljili na dejanskem bivanju ali subjektivnih izjavah zavarovancev, ne bi bili primerljivo učinkoviti.

Zagovornik v zvezi s tem pojasnjuje, da je sredstvo za doseg legitimnega cilja ustrezno oziroma primerno takrat, ko je legitimen cilj s tem sredstvom sploh mogoče doseči, potrebno pa takrat, ko se legitimnega cilja ne da doseči z nobenim drugim blažjim sredstvom. Po Zagovornikovi presoji zavarovalnica ni izkazala ne enega ne drugega dejavnika. Kot je sama navedla, je cilj, ki ga pri taki ureditvi zasleduje, ustrežnejša določitev premije, ki natančneje upošteva vse okoliščine, ki so zanjo pomembne za ocenitev nevarnosti, oziroma ki čim bolj ustreza dejanski nevarnosti, ki jo prevzema s sklenitvijo zavarovalne pogodbe. Zgolj na podlagi dejstva, kje ima zavarovanec prijavljeno stalno prebivališče, pa se po Zagovornikovi presoji zasledovanega cilja ne da vedno doseči.

To nenazadnje izhaja ravno iz obravnavanega primera. Predlagatelj ima začasno prebivališče, kjer v času trajanja zavarovalne pogodbe večinoma uporablja svoje vozilo in opravlja večino voženj, ta kraj pa ima očitno statistično gledano manjše tveganje za nastanek škodnega dogodka, kot ga ima kraj, kjer ima predlagatelj prijavljeno stalno prebivališče. Zato dejstvo o stalnem prebivališču ne odraža dejanskega stanja oziroma dejanske nevarnosti, ki jo s sklenitvijo zavarovalne pogodbe s predlagateljem prevzema zavarovalnica, saj bo ta večino svojih voženj opravljal v kraju z manjšim tveganjem. To pa pomeni, da se zasledovanega cilja, ki ga je zavarovalnica opredelila ravno kot težnjo po čim bolj ustrezni določitvi tveganj, ki bodo odražala dejansko nevarnost, s tem ukrepom ne da vedno doseči, česar zavarovalnica v svojih pojasnilih niti ne prereka, ampak se sklicuje na lažji in zanesljivejši način preverjanja dejstva o prebivališču zavarovanca ter na uporabo aktuarskih in statističnih faktorjev, ki temeljijo na zanesljivih in relevantnih podatkih. Zato je kontradiktorna navedba zavarovalnice, da se s tem

⁴ Dopis zavarovalnice z dne 19. 3. 2026, stran 2, Ad 6: »Zavarovalnica s tem zasleduje **cilj ustrežnejše določitve premije, ki natančneje upošteva vse okoliščine**, ki so za Zavarovalnico pomembne za ocenitev nevarnosti in posledično določitev premije pri avtomobilskih zavarovanjih. Legitimni cilj je, da se **za vsakega zavarovanca** določi ustrezna višina premije, ki **čimbolj ustreza dejanski nevarnosti**, ki jo Zavarovalnica prevzema s sklenitvijo zavarovalne pogodbe.«

ukrepom preprečuje, da bi zavarovanci iz območij z nizkim tveganjem (kjer je manj nesreč) nesorazmerno subvencionirali tiste iz območij z visoko stopnjo škodnih dogodkov in tako glede na oceno nevarnosti plačevali previsoko premijo. Namreč ravno to se je v obravnavanem primeru dejansko zgodilo, ko je moral predlagatelj na podlagi podatka o stalnem prebivališču, kjer dejansko ne prebiva, plačati višjo premijo, zavarovalnica pa ni upoštevala podatka o njegovem začasnem prebivališču, kjer bi bila premija nižja.

Drži sicer, da naslov stalnega prebivališča izhaja iz osebnih dokumentov, kar je lahko preverljivo, naslov začasnega prebivališča pa je treba dokazovati s potrdilom o začasnem prebivanju. Vendar pa zgolj lažja preverljivost še ne opravičuje slabše obravnave določenega dela zavarovancev, ki se jim na ta račun pavšalno odmeri višja premija, legitimen cilj pa bi se dalo doseči tudi z milejšim ukrepom. Zavarovalnica v zvezi s tem navaja, da bi ob upoštevanju zgolj izjave zavarovanca o tem, kje ima začasno bivališče, omogočila subjektivno izbiranje »ugodnejših« krajev, kar zanjo predstavlja tveganje, ki ga v masovnem poslu, kot je avtomobilsko zavarovanje, ni mogoče učinkovito nadzirati. Poleg tega navaja še, da ne more slediti stališču, po katerem bi bila dolžna individualizirano in ex post ugotavljati dejansko bivanje oziroma dejansko uporabo vozila vsakega posameznega zavarovanca, saj takšen standard ne izhaja iz nobenega predpisa.

Zagovornik v tem delu soglaša s predlagateljem, da bi zavarovalnica lahko to težavo rešila v svojih zavarovalnih pogojih, kjer bi lahko npr. določila, naj tisti zavarovanci, ki ne prebivajo na naslovu svojega stalnega prebivališča, predložijo potrdilo upravne enote o prijavljenem začasnem prebivanju, saj bo v nasprotnem primeru premija izračunana na podlagi naslova stalnega bivališča in bo posledično lahko tudi višja. Potrdilo o prijavljenem začasnem prebivanju ne bi bila zgolj subjektivna izjava zavarovanca, kot navaja zavarovalnica, temveč uradno potrdilo iz javnih evidenc in s tem primerljivo podatku o stalnem prebivanju. Tudi to bi bil lahko objektivno preverljiv in enotno uporabljen parameter, ki bi ga bilo mogoče zanesljivo preveriti na podlagi uradnega potrdila, kot navaja zavarovalnica za parameter o stalnem prebivališču. Hkrati pa to po presoji Zagovornika ne bi pomenilo, da bi morala zavarovalnica individualno preverjati življenjske okoliščine vsakega zavarovanca, saj bi bila dolžnost predložiti potrdilo, v kolikor bi oseba z njim razpolagala, na tej osebi, ne na zavarovalnici. Po presoji Zagovornika bi se lahko na ta način prav tako kot pri kriteriju stalnega prebivališča zagotavljajo predvidljivost, stabilnost, predvsem pa nediskriminatorno obravnavo posameznikov, ki bi dejansko temeljila na cilju, ki ga je zavarovalnica sama opredelila kot legitimnega. To pomeni, da bi se zasledovani cilj dalo doseči tudi z milejšim ukrepom, kot je pavšalna odmera na podlagi naslova stalnega prebivališča, pa čeprav ta ne odraža dejanskega tveganja.

Zato Zagovornik ocenjuje, da ukrep zavarovalnice sicer temelji na legitimnem cilju, ni pa ne ustrezen ne nujno potreben za doseg tega cilja, kar pomeni, da ne prestane t. i. testa sorazmernosti in je posledično ravnanje v skladu s tem ukrepom diskriminatorno. Zavarovalnica ima v okviru svobodne gospodarske pobude ter ob spoštovanju regulatornih zahtev pravico samostojno določati metode ocenjevanja tveganj in s tem povezane premijske modele, vendar pa ne drži, da bi bila ta poslovna presoja omejena edino le z ZZavar-1. Omejena je tudi z ZVarD, ki v 2. členu določa, da morajo vse pravne osebe na vseh področjih delovanja v pravnem prometu in pri drugem svojem delovanju oziroma ravnanju v razmerju do tretjih oseb ves čas zagotavljati varstvo pred diskriminacijo oziroma enako obravnavanje vseh oseb.

*

Glede na vse navedeno je Zagovornik odločil, kot izhaja iz 1. točke izreka te odločbe. Skladno s prvim odstavkom 35. člena ZVarD je postopek pri Zagovorniku za stranke brezplačen. Zato

je Zagovornik odločil, da posebni stroški v tem postopku niso nastali, kakor izhaja iz 2. točke izreka te odločbe.

Pouk o pravnem sredstvu:

Zoper to odločbo ni pritožbe, dovoljen pa je upravni spor. Upravni spor stranka lahko sproži s tožbo, ki jo v 30 dneh od vročitve odločbe vloži na Upravno sodišče Republike Slovenije, Fajfarjeva ulica 33, 1000 Ljubljana. Tožbo vloži neposredno pisno ali jo pošlje po pošti. Skupaj z morebitnimi prilogami jo vloži v najmanj treh izvodih. K njej mora priložiti tudi to odločbo v izvirniku ali prepisu.

Postopek vodila:

mag. Eva Cankar Farkaš
Svetovalka Zagovornika za
ugotavljanje diskriminacije (PDI)

Miha Lobnik
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOST

Vročiti:

- predlagatelj po elektronski pošti po ZUP (na e-naslov: ...)
- Zavarovalnica – osebno po ZUP
- zbirka dok. gradiva.